

Evida Gasnet A/S
Att: Projektleder, Mustafa Köse
Vognmagervej 14
8800 Viborg
(Sendt til: muk@evida.dk)

Dato: 11. august 2025
Sagsb.: Sisse Stage Lindholt
Sagsnr.: 25-008301
Dir.tlf.: 72 36 57 35
E-mail: sisli@holb.dk

Kopi til offentliggørelse på hjemmeside

Afgørelse

Samlet krydsningstilladelse: Godkendelse efter vandløbsloven til krydsning af hoveddrænledninger samt privat grøft i skel, ved hhv. styret underboring og nedgravning, af ny gasledning

Det nationale gasdistributionsselskab Evida Gasnet A/S planlægger at etablere en ny gasledning i 2025, som skal sikre udvikling af gasinfrastrukturen på Sjælland. I den forbindelse har LE34 A/S, på vegne af Evida Gasnet A/S, den 28. marts 2025 med senere supplerende oplysninger, søgt om krydsning af tre hoveddrænledninger og en grøft med ny gasledning. Ledningen skal lægges mellem Tølløse og Kirke Såby i et i alt ca. 9,4 km langt tracé, jf. figur 1.

Krydsning af hoveddrænledninger og grøft udføres ved styret underboring af grøften og af to dræn og nedgravning under en enkelt drænledning. Krydsningerne berører følgende matrikler:

- Matr. Nr. 4an Tølløse By, Tølløse (styret underboring)
- Matr. Nr. 9a Lunderød By, Tølløse (styret underboring)
- Matr. Nr. 8h Lunderød By, Tølløse (nedgravning og styret underboring)
- Matr. Nr. 2h Kvarmløse By, Tølløse (nedgravning og styret underboring)
- Matr. Nr. 1a Kvarmløse By, Tølløse (styret underboring)

Godkendelse efter vandløbsloven

Holbæk Kommune meddeler hermed en samlet godkendelse til krydsning af tre private drænledninger samt en privat grøft, med en ny gasfordelingsledning, der anlægges i en ny 10" stålledning med et tryk på 19 bar. Vandløbene er lokaliseret ud fra en gennemgang af målebordsblade, gamle drænkort, multispektral droneflyvning samt historiske luftfotos fra perioden 1951 til 2024.

Afgørelsen er truffet i henhold til vandløbslovens¹ § 47 og reguleringsbekendtgørelsen §§ 9, stk. 2 og 17.

Holbæk Kommune meddeler herudover tilladelse til påbegyndelse af anlægsarbejdet, uanset om afgørelsen påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. reguleringsbekendtgørelsen § 30². Kommunen gør

¹ LBKG nr. 1217 af 25/11/2019 om vandløb.

² § 30. Vandløbsmyndigheden kan efter ansøgning meddele tilladelse til påbegyndelse af anlægsarbejder i sager efter § 5 og § 9, jf. § 17, uanset om vandløbsmyndighedens afgørelse påklages.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 indebærer ingen begrænsning i Natur- og Miljøklagenævnets adgang til at ændre eller ophæve en påklaget godkendelse.

opmærksom på, at udnyttelse af afgangelsen sker på ansøgers eget ansvar og for ansøgers egen risiko, da Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ophæve eller ændre/tilføje vilkår i tilladelsen.

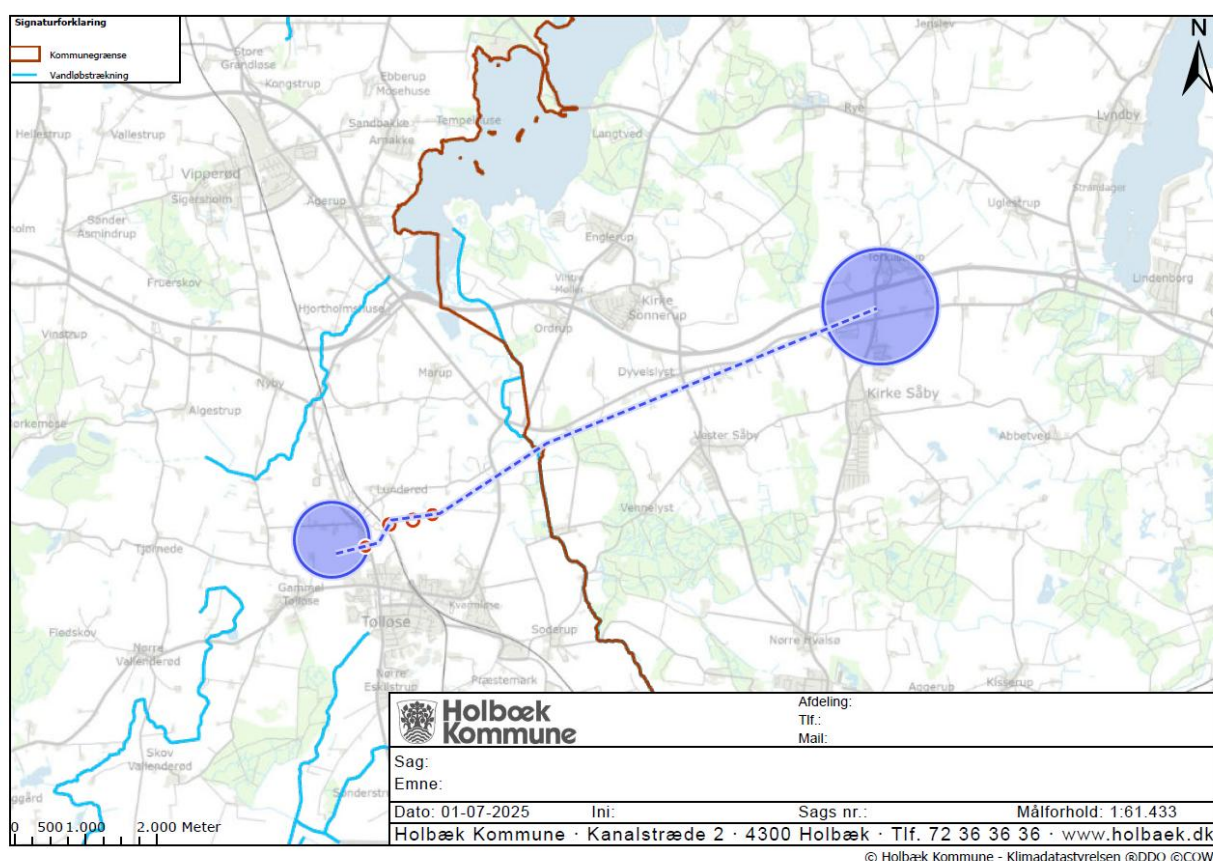
Vilkår for afgangelsen

Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Ibrugtagning af tilladelsen forudsætter at der forud for anlægsarbejdet er indhentet skriftlig/digital underskrift af aftale om anlæg og servitutsikring af gasdistributionsledning fra berørte lodsejere, alternativt at der er gennemført ekspropriation.
2. Placering af midlertidige gravehuller i forbindelse med krydsninger som udføres ved styret underboring, skal ske i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet, jf. vilkår 10.
3. Krydsninger som udføres ved nedgravning, skal ske i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.
4. Der må ikke anvendes additiver til boremudder, der kan være skadelig for vandlevende organismer såsom additivet XAN-BORE™.
5. Anlægsarbejdet må ikke give anledning til sedimenttransport i rørledninger eller grøft.
6. Vandet i rørledninger eller grøft må ikke benyttes til underboringen eller til andet i forbindelse med udførelsen af arbejdet.
7. Holbæk Kommune skal orienteres på vandloeb@holb.dk, når anlægsarbejdet igangsættes, og når arbejdet er udført.
8. Ansøger skal føre tilsyn med anlægsarbejdet og med rørledninger og grøft under underboring.
9. Gasfordelingsledning skal føres min 1 meter under rørbund og grøftbund således, at overkanten på stålledningen ligger mindst 1 meter under rørbund eller grøftbund.
10. Midlertidige gravehuller for krydsninger (ind- og udgående gravehul) må ikke etableres nærmere end minimum 5 meter fra rørlednings- eller grøftens midte.
11. Der må ikke ske udsivning af boremudder/bentonitprodukter til rørledninger eller grøft. Ved tegn på udsivning stoppes arbejdet øjeblikkeligt, hvorefter Holbæk Kommune kontaktes på telefonnr. 72 36 15 06.
12. Udførende entreprenør skal have kendskab til og straks agere i henhold til Beredskabsplan for Blow-out ved styret underboring jf. bilag 2 udarbejdet af Evida Gasnet A/S. Egnede materialer iht beredskabsplanen skal være til stede under anlægsarbejdet til bl.a. straks og akut inddæmning af boremudder ved en evt. akut skade på drænrør eller grøften, mhp. at begrænse skaden.
13. Hvis der sker skade på drænrør eller grøft under anlægsarbejdet, skal skaderne udbedres af ansøger.

14. Ansøger skal sikre at udførende entreprenør foretager fornødne hensyn for at sikre at rørledningen ikke påføres skade under anlægsarbejdet og for at sikre at afstandskravet mellem gasledningen og bund af rørledninger samt grøftbund respekteres.
15. Ejer af gasledning er ansvarlig for udbedring eller flytning af gasfordelingsledning, hvis gasledningen bliver blotlagt af grøftens naturlig erosion eller i det tilfælde at rørledninger frilægges. Alle udgifter til ændring og/eller sikring af gasfordelingsledning i den forbindelse påhviler ejer af gasledning.
16. Senest 4 uger efter de enkelte krydsninger er gennemført, skal ansøger fremsende oplysninger (GPS-koordinater, UTM inkl. datum og grid) om gasledningens nøjagtige beliggenhed og kote på overkant af stålledning til Holbæk Kommune på vandloeb@holb.dk.
17. Godkendelsen skal udnyttes inden 3 år fra offentliggørelsen, ellers bortfalder godkendelsen.

Godkendelsen omfatter kun passage af nærværende drænledninger og grøft, og ikke forhold om placering af gasfordelingsledning på de øvrige berørte arealer i forbindelse med det øvrige gasledningstrace. Frivillige tilladelser til nærværende krydsninger indhentes særskilt ved nærværende berørte lodsejere alternativt forhandles ved ekspropriationsforretning jf. vilkår 1.

Figur 1. Oversigtskort. Kortudsnittet illustrerer med stippet blå linje ledningstracé for gasfordelingsledning mellem Tølløse (Holbæk Kommune) og Kirke Såby (Lejre Kommune) og viser ikke det præcise ledningsforløb. Lokalitet for krydsninger af hoveddrænledninger og grøft er imidlertid præciseret beliggende indenfor de røde ringe jf. figur 2.

Udnyttelse af godkendelse

Holbæk Kommune skal gøre opmærksom på, at der sædvanligvis er 4 ugers klagefrist på afgørelser efter vandløbsloven, som skal afventes, inden anlægsarbejdet kan påbegyndes.

I tilfælde af klage må godkendelsen normalvis ikke udnyttes, før sagen er afgjort af klagemyndigheden, medmindre denne bestemmer andet. Holbæk Kommune vil kontakte ansøger, hvis der klages over afgørelsen. Sidst i dokumentet bringes en detaljeret klagevejledning.

I nærværende sag er der gjort brug af muligheden for at tillade påbegyndelse af anlægsarbejde, uanset om vandløbsmyndighedens afgørelse påklages. Denne mulighed er efter reguleringsbekendtgørelsen § 30 og gælder i sager efter reguleringsbekendtgørelsen §§ 5 og 9 jf. § 17.

Der gøres opmærksom på, at udnyttelse af afgørelsen, uanset klage, sker på ansøgers eget ansvar og for ansøgers egen risiko og i øvrigt forudsætter skriftlig/digital underskrift af aftale om anlæg og servitutsikring af gasfordelingsledning fra berørte lodsejere, alternativt forhandles ved ekspropriationsforretning jf. vilkår 1.

Opmærksomhedskrævende forhold

- Hvis der bliver fundet arkæologisk materiale i forbindelse med anlægsarbejdet, skal arbejdet standses jf. museumslovens³ § 27, stk. 2 og fundet anmeldes til Museum Vestsjælland på tlf.: 59 43 23 53. Holbæk Kommune har orienteret museet ved kopi af afgørelsen.
- Hvis der konstateres forurening af jorden ved anlægsarbejdet på matr.nr. 4an Tølløse By, Tølløse, matr. Nr. 9a Lunderød By, Tølløse, matr. Nr. 8h Lunderød By, Tølløse, matr. Nr. 2h Kvarmløse By, Tølløse eller matr. Nr. 1a Kvarmløse By, Tølløse skal Holbæk Kommune kontaktes jf. miljøbeskyttelseslovens⁴ § 21.
- Det er ansøgers eget ansvar, at der ikke beskadiges kabler/rørledninger i forbindelse med gravearbejdet.
- Tilladelsen må først udnyttes når alle tilladelser er indhentet herunder gravetilladelse og tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 19.

³ LBK nr. 358 af 08/04/2014

⁴ LBK nr. 928 af 28/06/2024

Redegørelse

Projektet

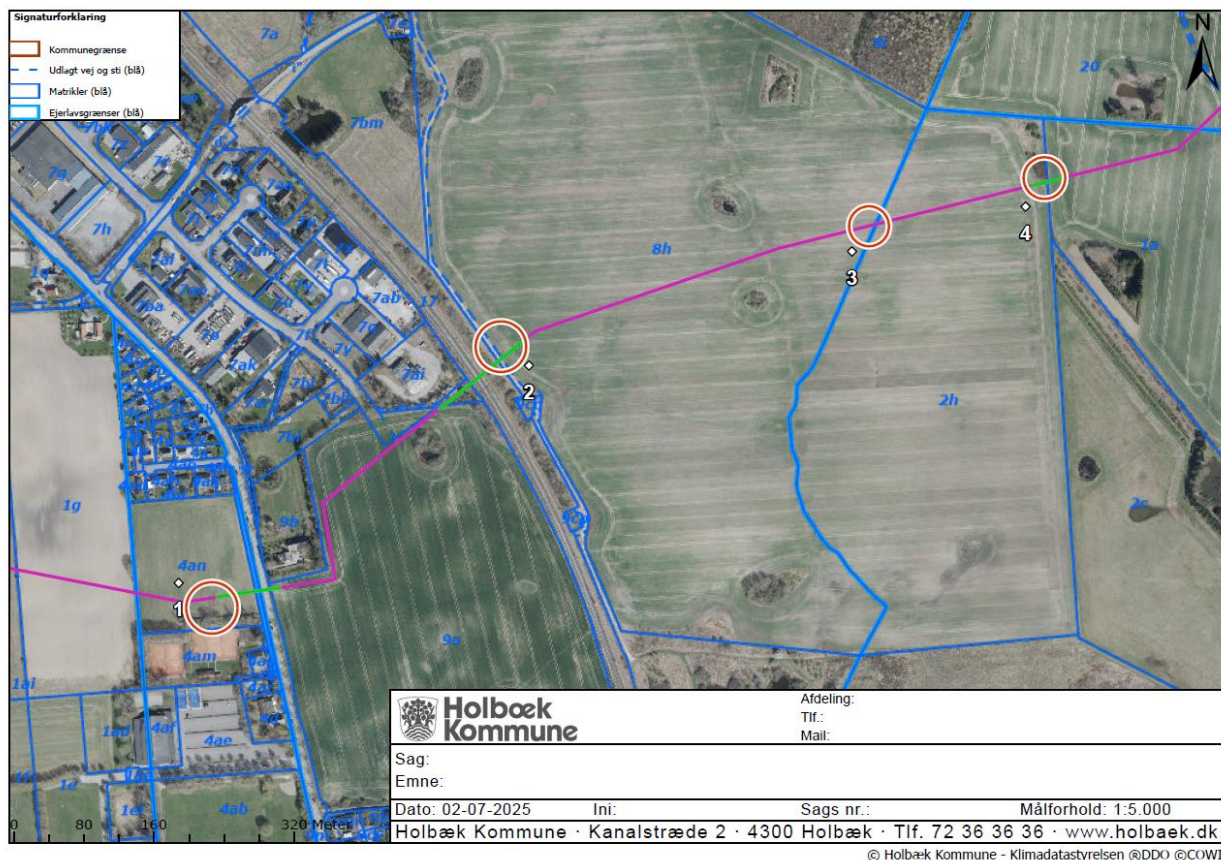
Krydsninger er beskrevet i revideret ansøgning af den 28. marts 2025 med supplerende oplysninger dateret den 25. juni 2025. I ansøgningsmaterialet anføres, at det nationale gasdistributionsselskab Evida Gasnet A/S i et samarbejde med Energinet A/S har klarlagt udviklingen af en hensigtsmæssig gasinfrastruktur, så gasnettet i fremtiden kan håndtere et overskud af biogas. Heraf fremgår, at det er nødvendigt at transportere overskydende biogas til gasdistributions- og -fordelingsnet, da der ikke er et tidsmæssigt sammenfald mellem produktion og forbrug i de enkelte gasnet.

I fremtiden forventes gasnettet omkring Sorø at have et stigende gasoverskud, der ikke kan afsættes, fordi der ikke er et sammenhængende ledningsnet. Det er derfor hensigten, at de to gasnet ved Køge og Sorø sammenkobles, så overskuddet af gas kan tilbageføres via Energinets kommende tilbageføringsanlæg i Køge.

Evida Gasnet A/S og Energinet A/S etablerer i alt tre fordelingsledninger og syv tilbageførelsesanlæg, herunder fordelingsledningen mellem Tølløse og Kirke Såby, som forbinder distributionsnettene i Tølløse og Kirke Såby.

Gasfordelingsledningen bliver delvist lagt i jorden ved styret underboring og delvist ved nedgravning. Ledningstracéets forløb fremgår af ansøgningsmaterialet og omfatter krydsning foretaget ved styret underboring af drænledning beliggende på matr. 4an Tølløse By, Tølløse og en drænledninger beliggende på matr. 8h Lunderød By, Tølløse samt grøft beliggende i skel på matr. 2h Kvarmløse By, Tølløse By og matr. 1a Kvarmløse By, Tølløse. Krydsning under drænledning beliggende på matr. 8h Lunderød By, Tølløse foretages ved nedgravning, se figur 2.

Gasfordelingsledning anlægges i en 10" stålledning som er coatet med glasfiber. Når ledningen er i funktion, opretholdes et tryk i ledningen på 19 bar. Der benyttes ikke trækrør i forbindelse med underboringen.

Figur 2: Luftfoto 2024. Oversigt over krydsninger og berørte matrikler. Gas-Ledningstracé er vist med lilla linje og grøn farve markerer hvor på ledningstraceet der skal foretages styret underboring. Hvor ledningstraceet krydser enten hoveddræn eller grøft er lokaliteten markeret med rød ring. Krydsningerne er nummeret 1-4. Krydsning 1-3 er hoveddrænelser. Krydsning 4 er en privat grøft i skel. Krydsning nr. 3 foretages ved nedgravning, ikke styret underboring, hvorfor der ikke ses en grøn markering her.

Det anføres desuden i ansøgningen, at stålroret føres under rør- eller grøftebund i en dybde af minimum 1 meter under rør- eller grøftebund.

Evida Gasnet A/S har i sensommeren 2024 indledt dialog med berørte bredejere med henblik på at opnå skriftlig aftale om en række bestemmelser om gasfordelingsledning, som skal respekteres, på de berørte ejendomme. Af ansøgningsmaterialet oplyser LE34 A/S, at der er indgået frivillig aftale med én enkelt lodsejer i forbindelse med nærværende ansøgning. LE34 A/S oplyser at det ikke har været muligt at indgå frivillige aftaler med øvrige lodsejere vedr. det aktuelle ledningstracé og krydsning af drænelser og grøft.

Evida Gasnet A/S har derfor anmodet Holbæk Kommune om at igangsætte ekspropriation på de øvrige matrikler.

Med hensyn til tidsplan for anlægsarbejdet fremgår det af ansøgningsmaterialet, at anlæggelse af gasfordelingsledning, herunder de i denne ansøgning behandlede krydsninger, forventes udført i 2025

afhængig af, at alle dispensationer og tilladelser er opnået. VVM-afgørelse af den 13. maj 2025 er udarbejdet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Endelig fremgår det af ansøgningsmaterialet, at ledningsejer afholder alle udgifter til etablering af gasfordelingsledning mellem Tølløse og Kirke Såby, herunder til krydsninger af drænledninger og grøfte ved styret underboring.

Beskrivelse af vandløb

Drænledningen på matr. 4an Tølløse By, Tølløse (krydsning 1), fremgår af Holbæk Kommunes optegning af spildevandstekniske regnvandssystemer, samt af drænkort V5, jf. Bilag 4. Af drænoplysninger fra 1953 beskrives rørledningen, som en hovedledning på Ø 125 til 150 cm (Det bemærkes at enhed for rørdimension kan være behæftet med fejl). Drænledningen på matr. 8h Kvarmløse By, Tølløse (krydsning 2) fremgår af høje målebordsblade (der er oprettet i perioden 1862-1899). Det fremgår af drænkort 4685, at det har været en grøft, som er blevet rørlagt som hovedledning i 8 tommer (hvilket svarer til ca. 20 cm) lerrør i 1940'erne, jf. Bilag 4. Drænledningen der ligger i skel mellem matr. 8h Kvarmløse By, Tølløse og matr. 2h Kvarmmløse By, Tølløse (krydsning 3) fremgår af høje målebordsblade. Det fremgår af drænkort 4685, at grøften blev rørlagt som hovedledning i 6 tommer (hvilket svarer til ca. 15 cm) i 1940'erne, jf. Bilag 4. Grøften på matr. 2h Kvarmløse By, Tølløse By og matr. 1a Kvarmløse By, Tølløse (krydsning 4), fremgår af høje målebordsblade.

Beskrivelse af vandopland

De pågældende drænledninger og grøften er beliggende i hovedvandoplandet Åmose Å, men strømmer imidlertid til og håndteres i det spildevandstekniske regnvandssystem i Tølløse by. Regnvandssystemet har udløb til de målsatte vandløb Vallenderød Bæk og Tysinge Å. De i ansøgningen behandlede rørledninger og grøften er ikke omfattet af vandområdeplan 2021-2027 og dermed ikke målsatte med krav om god økologisk tilstand samt krav om god kemisk tilstand.

Åmose Å har et stort vandopland, der omfatter Store Åmose. Åmose Å afvander Store Åmose, og åen løber herfra til den nordligste del af Lille Åmose og skifter her navn til Øvre Halleby Å. Øvre Halleby Å løber til Tissø. Fra Tissø løber vandløbet i Nedre Halleby Å til Storebælt.

Natura 2000 og Bilag IV arter

Åmose Å løber igennem Natura 2000-område nr. 156 Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å. Natura 2000-området er beliggende i en afstand af ca. 12 km i fugleflugt mod sydvest for projektområdet. Udpenningsgrundlaget er de våde naturtyper rigkær og tidsvis våd eng langs Bregninge Å, herunder forekomster af skæv- og sumpvindelsnegl. Området er endvidere udpeget for at beskytte nærringsfattige moesetyper i Store Åmose. Store dele af Åmose er kortlagt som skovbevokset tørvemose. Området er særligt udpeget for at beskytte odder, havørn og engsnarre.

Nærmeste registrerede Bilag IV art er spidssnudet frø (*Rana arvalis*) fundet i en beskyttet mose, beliggende ca. 4,5 km øst for krydsningerne.

Offentliggørelse og udtalelse fra relevante myndigheder m.v.

Holbæk Kommune har undladt at indhente udtalelse fra relevante myndigheder m.v. samt offentliggørelse af ansøgning eftersom det ansøgte, ikke har indflydelse på vandløbets afstrømnings- og miljømæssige forhold jf. reguleringsbekendtgørelsen § 17.

Vurdering

Gasfordelingsledningen lægges min. 1 meter under rørbund og 1 meter under grøftbund og midlertidige gravehuller (ind- og udgangsgravehul) placeres i en afstand af min. 5 meter fra rørledning og grøft, jf. vilkår 9 og 10. Det betyder at stålledningens tilstedeværelse ikke vil påvirke rørledninger eller grøftens afvandingsmæssige forhold.

Det vurderes ligeledes, at nærmeste målsatte vandløb beliggende i vandoplandet til Åmose Å og dermed nedstrøms for regnvandssystemet i Tølløse by herunder nedstrøms for drænledningerne, ikke vil påvirkes hverken i anlægs- eller driftsfasen, men at der ved et eventuelt blow-out er risiko for en midlertidig påvirkning af sedimenttransport i drænrør eller grøft. En påvirkning vurderes dog at være begrænset, da materiale formodes, opfanget i sandfangs-brønde og evt. regnvandsbrønde og evt. skade dermed inddæmmes inden afstrømning til Vallenderød Bæk og Tysinge Å. Det naturlige vandopland på lokaliteter for krydsninger af rørledninger og grøft vurderes, at være forholdsvist små og at drænledninger og grøft i tørre sommerperioder er i risiko for at udtørre. Generelt formodes der at være en lille vandføring i både drænledninger og grøft.

Kommunen vurderer dermed, at gennemførelse af krydsningen, med de stillede vilkår, ikke vil få indflydelse på drænledninger og grøftens afstrømningsmæssige eller miljømæssige forhold, eller være til hinder for opfyldelse af det fastlagte miljømål i vandområdeplanerne 2021-2027 for de udpegede vandområde Vallenderød Bæk og Tysinge Å.

Der lægges i den forbindelse vægt på, at gasfordelingsledningen føres under vandløbsbunden i så stor dybde, at vilkår om mindst 1 meters afstand mellem gasfordelingsledning og rørbund eller grøftbund vil kunne overholdes.

Projektet ligger ikke i et Natura 2000-område og heller ikke i umiddelbar nærhed af et Natura 2000-område.

Kommunen vurderer at det ansøgte, ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil kunne påvirke nærmeste Natura 2000-område nr. 156 Store Åmose, Skarre Sø og Bregninge Å (Habitatområde H137 og Fuglebeskyttelsesområde F117) eller øvrige Natura 2000-områder negativt herunder udpegningsgrundlag for områderne på grund af projektets størrelse, udformning samt afstand til Natura 2000 områderne.

Bilag IV-arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø og en lang række flagermusarter findes udbredt forskellige steder i Holbæk Kommune. Da der ikke ændres på hydrologien eller fældes træer i forbindelse med projektet, er det kommunens vurdering, at det ansøgte, ikke vil påvirke levesteder for disse eller øvrige bilag IV-arter negativt. Herudover findes der en bestand af odder i Åmose Å systemet. Oddere har

store territorier, og deres udbredelse er dårligt kendt på Sjælland. Der vurderes ikke at være en negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for odder ved projektet.

Holbæk Kommune har desuden vurderet, at påbegyndelse af anlægsarbejdet, uanset klage, kan tillades og tjener til formål, at bidrage til en hurtigere planlægning og udvikling af biogasinfrastukturer på Sjælland. Udviklingen af gasfordelingsnettet vurderes at være et vigtigt led i den grønne omstilling da gasfordelingsledningen på sigt forventes at bidrage til gasdistribution og forsyning fra en mere bæredygtig kilde end den eksisterende naturgas.

Godkendelsesprocedure

Projektforslaget behandles efter vandløbslovens bestemmelser og bestemmelserne i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. med 4 ugers høringsperiode og 4 ugers klageperiode.

Fravigelse af procedure

Undtaget fra hørings- og indsigelsesperioderne er dog nogle projekter for nyanlæg af vandløb, krydsning af vandløb med kabler, rørledning og lignende anlæg eller ændringer af broer og overkørsler, hvor det vurderes at foranstaltningerne ikke har væsentlig indflydelse på afstrømningen (bek. nr. 834/2016 § 17 samt Miljømin. cirk. nr. 21 af 26/2 1985 om vandløbsloven punkt 8.4).

Partshøring

Udkast til afgørelse har været i partshøring i 4 uger hos berørte bredejere. Partshøringsperioden løb fra den. 7. juli 2025 til og med den 4. august 2025, som led i myndighedsbehandlingen af ansøgning om krydsningstilladelse. Sagens parter er identificerede at være ejere af matrikler hvor krydsninger skal foregå.

Holbæk Kommune har ikke modtaget høringssvar i partshøringsperioden.

Offentliggørelse af afgørelse

Holbæk Kommunes afgørelse offentliggøres på Holbæk Kommunes Planportal, <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/> den 11. august 2025.

Klageperiode

Offentlighedsfase i forbindelse med klagefrist forløber fra **den 11. august 2025 til den 8. september 2025.**

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du kan finde her:

<https://kpo.naevneneshus.dk/Public/Home/ChooseLoginProvider?returnUrl=https://kpo.naevneneshus.>

[dk/External](#). Du logger på Klageportalen med NEM-ID. Du kan finde nærmere information om, hvordan man klager via Nævnenes Hus' hjemmeside (www.naevneneshus.dk). Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Holbæk Kommune via Klageportalen. I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Holbæk Kommune. Kommunen sender herefter klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen. Klagefristen udløber 4 uger efter offentliggørelse af afgørelsen. Eventuel klage skal således indgives **senest den 8. september 2025**.

Klagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Holbæk Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

En klage har normalt opsættende virkning. Det vil sige, at afgørelsen typisk ikke kan udnyttes, mens klagen behandles – medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet meddeler andet.

Nærværende afgørelser kan indbringes for domstolene. Søgsmål til prøvelse af afgørelsens lovlighed skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelserne er meddelt.

Behandling af personoplysninger

Holbæk Kommune behandler sager på vandløbsområdet, hvor der indgår personoplysninger. Oplysninger om hvordan vi behandler personoplysninger kan ses på: <https://holbaek.dk/om-kommunen/databeskyttelse/vbaf-nmv-vandloeb-og-natur-vl/>

Spørgsmål

Har du spørgsmål til afgørelsen er du velkommen til at kontakte os. Spørgsmål kan stilles til vandløbsmedarbejder, Sisse Stage Lindholt (sisli@holb.dk, tlf. direkte 72 36 57 35 eller vandløbsmedarbejder, Margrethe S. Rasmussen (msras@holb.dk, tlf. direkte 72 36 29 46)

Med venlig hilsen

Sisse Stage Lindholt
Vandløbsmedarbejder Holbæk Kommune

Bilag vedlagt afgørelsen:

- Bilag 1: Ansøgningsmateriale fra LE34 A/S dateret den 25. juni 2025.
- Bilag 2: Beredskabsplan for Blow-outs revideret april 2025
- Bilag 3: Drænguide fra LE34 A/S revideret d. 12. juni 2023
- Bilag 4: drænkort V5 og drænkort 4685

KOP

Kopi af afgørelsen sendes til:

- Vandsynsgrupperne i Holbæk Kommune
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk; lbt@sportsfiskerforbundet.dk; runehylby@gmail.com; nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Holbæk, dnholbaek-sager@dn.dk; holbaek@dn.dk
- Fiskeristyrelsen, Fiskeriinspektorat Øst, inspektoratoest@lfst.dk; phl@fiskeristyrelsen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling Holbæk, holbaek@dof.dk
- Friluftsrådet, Holbækkredsen, fr@friluftstraadet.dk
- Friluftsrådet, Lokalråd, lokal-raad@friluftstraadet.dk
- VKST, politik@vkst.dk
- Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
- Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk
- Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk
- Ejer af matrikel nr. 4an Tølløse By, Tølløse
- Ejer af matrriel nr. 9a Lunderød By, Tølløse
- Ejer af matrikel nr 8h Lunderød By, Tølløse
- Ejer af matrikel nr. 2h Kvarmløse By, Tølløse
- Ejer af matrikel nr. 1a Kvarmløse By, Tølløse

Bilag 1

Ansøgning om vandløbstilladelse (Holbæk Kommune)

Krydsningstilladelse til private vandløb og hoveddrænledninger

Vandløb

Private rørlagte vandløb og hoveddrænledninger

Krydsningssted – Ejendom – Ejer

- **Krydsning 1** – Vest for Hjortholmvej – Matr.nr. 4an Tølløse By, Tølløse – Krydsning af hoveddrænledning – Ved styret underboring – Ejendommen ejes af Holbæk Kommune
- **Krydsning 2-3** – Matr.nr. 8h og 2h Kvarmløse By, Tølløse - Ejendommen ejes af Peter Kjær Knudsen ApS CVR.nr. 41641606.
 - o Øst for banen (2) – Krydsning af hoveddrænledning – Ved styret underboring
 - o Krydsning af hoveddrænledning (tidligere grøft) (3) – Ved nedgravning
- **Krydsning 4** – Matr. nr. 2h Kvarmløse By, Tølløse og matr.nr. 1a Kvarmløse By, Tølløse – Krydsning af privat grøft i skel – Ved underboring - Ejendommenes ejer er Peter Kjær Knudsen ApS CVR.nr. 41641606 (matr.nr. 2h) og Poul Andersen (matr.nr. 1a)
- **Krydsning 5** – Vest for Elverdamså – Matr.nr. 1 Åstrup Hgd., Soderup – Krydsning af rørlagt grøft – Ved styret underboring – Ejendommen ejes af Det Grevelige Dannemandske Stift CVR.nr. 17384317

Samt general tilladelse til krydsning af eventuelle yderligere private rørlagte vandløb eller hoveddrænledninger som måtte berøres men som ikke har været mulige at lokationer inden opstart på anlægsarbejdet.

Ansøger

Landinspektørfirmaet LE34 A/S
Energivej 34
2750 Ballerup
Jannie Fredenslund – jaf@le34.dk - 30152093
CVR-nr. 20683880

På vegne af

Evida Syd A/S
Vognmagervej 14
8800 Viborg
CVR-nr. 27210406
Projektleder: Mustafa Köse – muk@evida.dk – 61621904

LE34 A/S ansøger hermed, på vegne af Evida Syd A/S, om tilladelse til krydsning af de ovenfor nævnte private rørlagte vandløb og hoveddrænledninger som vist på vedlagte bilag 1.

Baggrund

Det nationale gasdistributionsselskab Evida har i et samarbejde med Energinet A/S klarlagt, hvorledes der kan udvikles en hensigtsmæssig gasinfrastruktur, således at gasnettet i fremtiden kan håndtere et overskud af biogas.

Da der i perioder er faldende forbrug af biogas, særligt i sommerperioden, hvilket giver ubalancer mellem den producerede mængde biogas og forbruget i det enkelte distributions- og fordelingsnet, er det nødvendigt at transportere overskydende biogas til andre gasnet.

For nuværende er dette ikke muligt, da Evidas gasnet ikke er sammenhængende, hvilket blandt andet betyder, at fordelingsnettet omkring Køge og Sorø ikke er forbundne.

Evida og Energinets arbejdsgruppe har konkluderet, at det er nødvendigt at Energinet etablere 7 tilbageførelsesanlæg, mens Evida skal etablere 3 forstærkningsledninger som vil forbinde gasnettet, herunder forstærkningsledningen mellem distributionsnettene i Tølløse og Kirke Såby, som derved vil forbinde gasnettet ved Køge med gasnettet ved Sorø.

Konkret forventes det at gasnettet omkring Sorø i fremtiden vil have stigende udfordringer med balanceringen, dvs. et gasoverskud der ikke kan afsættes. Derfor anbefales det, at de to gasnet ved Køge og Sorø sammenkobles, således at overskuddet af gas kan tilbageføres via Energinets kommende tilbageførringsanlæg i Køge.

Projektet med etableringen af ny stålledning mellem Kirke Såby og Tølløse vedrører både Lejre og Holbæk kommuner, og strækker sig over et ca. 9,4 km langt tracé.

Projektbeskrivelse

I forbindelse med etablering af stålledningen vil Evida krydse flere private rørlagte vandløb og hoveddrænledninger hvis placering og tilstedeværelse er usikker og upræcis. Efter krav fra Holbæk Kommune ansøges hermed om krydsningstilladelse til de private rørlagte vandløb, som vi har en formodning om den omtrentlige placering af (private rørlagte vandløb og hoveddrænledninger – der søges ikke for eventuelle sidedrænledning) men det skal bemærkes at der kan være rørledninger som vi ikke har haft mulighed for at lokalisere før opstart på anlægsarbejdet.

Etablering sker dels ved nedgravning og dels ved styret underboring. Evida reetablerer samtlige drænledninger og private rørlagte vandløb som berøres af anlægsarbejdet (også de som ikke er omfattet af denne ansøgning) ud fra et krav om at dræn og rørledninger skal fungere lige så godt som før opstart på anlægsarbejdet. Reparationerne udføres i samme rørdimension og med samme fald.

Beredskabsplan for håndtering af eventuelle blowups ved styret underboring er vedlagt som bilag 2.

Teknisk – Ledningstype og anlægsmetode

Gasfordelingsledningen er en ny 10" stålledning med et tryk på 19 bar som etableres ved en blanding af styret underboring og ved nedgravning.

Såfremt drænledninger eller rørlagte vandløb beskadiges under anlægsarbejdet vil disse blive reetableres jf. vedlagte drænguide, se bilag 3.

Tidsplan

Etablering af det samlede tracé forventes udført i 2025 men det præcise tidspunkt for krydsning af de enkelte rørledninger kendes ikke endnu da det afhænger af hvornår alle relevante dispensationer og tilladelser er modtaget.

Krydsningstilladelse til det kommunale beskyttede vandløb, Elverdamså er ansøgt i særskilt ansøgning.

Bilag

- Bilag 1 Krydsninger
- Bilag 2 Beredskabsplan
- Bilag 3 Drænguide

Bilag 2

Beredskabsplan for blow-out

**Beredskabsplan for blow-out ved styret
underboring**

Indledning

Dette dokument oplister vigtige elementer i en beredskabsplan, med fokus på at forebygge skadelige effekter af et blow out, når gasrørledninger etableres ved styrede underboringer.

Af dokumentet fremgår en oversigt over sandsynlige tiltag der gennemføres, for at begrænse de miljøpåvirkninger der potentielt kan relateres til et blowout, hhv. på terræn og i vandløb.

Beredskabsplanerne tilpasses de lokale forhold i det konkrete projekt, i samarbejde med entreprenøren. Det er et krav fra Evida at entreprenøren skal udarbejde en beredskabsplan forud for gennemførelsen af underboringerne. Der fastsættes altid en række forholdsregler, afhængig af underboringens placering, som skal forebygge skadelige effekter på miljøet.

Betydningen af blow-out

Under udførelsen af styrede underboringer vil der være en risiko for blow-out af boremudder. Et blow-out er et utilsigtet udsivning af boremudder til terræn eller vandmiljø, der sker som følge af ukendte svagheder i undergrunden. Ud over visuelt at kunne observeres på terræn eller i vandløb, kan blow out registreres gennem et pludseligt tab af tryk, i udstyret der anvendes når der underbores.

Boremudder og borevæskekemikalier

I forbindelse med underboringer anvendes borevæskeprodukter.

Borevæske er den væske, som indpumpes under boringen. Borevæsken er en blanding af vand, bentonit og et eller flere borekemikalier. Et borekemikalie er et additiv, der tilsættes vandet, for at styre en eller flere egenskaber af borevæsken, f.eks. densitet eller viskositet. Borevæsken anvendes til at reducere friktionen mellem borehovedet og jorden, men fungerer også til at borehullet ikke falder sammen.

Boremudder er den væskeblanding, som fremkommer under underboringen, hvor den udborede jord blandes i borevæsken og føres ud af boringen, og det er boremudderen som beredskabsplanen skal håndtere.

Minimering af risiko for blow-out

Et blow-out er en uønsket hændelse, og risikoen herfor minimeres gennem nøje planlægning af underboringens forløb, samt kontinuerlig visuel overvågning under udførelse af underboringen.

Generelt tilsigtes det at minimere risiko for blow-out ved at reducere underboringens længde. Ved lange boringer (> 100 m) bliver trykket i boringen høj, hvilket øger risikoen for blow-out. Når lange underboringer

ikke kan undgå, etableres små aflastningshuller, langs med underboringen¹, hvilket erfaringsvist reducere trykket og dermed risiko for blow-out.

Når borer krydser vandløb, tilstræbes det at lægge boringen så langt som muligt under vandløbsbunden. Dvs. start- og slutgrube etableres i god afstand (> 10 m) fra vandløbsbrinken. Herfra styres underboringen i en bue, ned under vandløbet, hvor underboringens dybde er størst under vandløbet, hvor jorddækket dermed er størst og sandsynligheden for blow-out lavt, sammenlignet med start- og slutpunktet for underboringen.

Nedenfor er det angivet hvilke elementer der SKAL være omfattet af beredskabsplanen.

¹ Dvs. der bores små huller fra terrænoverfladen og ned til underboringen. Herfra kan man suge borremudderen, når det trykkes op mod overfladen.

Blow-out på terræn

Boringen overvåges kontinuerligt og omhyggeligt for synlige afvigelser og trykændringer. Overvågning af hele den underborede strækning er helt central. Målet er at opdage en lækage, når det sker, så boringen kan stoppes og opsamling og fjernelse af boremudder påbegyndes

Følgende elementer skal inddrages i entreprenørens beredskabsplan;

- Start- og slutgrube etableres så der ikke kan ske afstrømning af boremudder til nærliggende naturområder, herunder vandløb.
- Registreres Blow-out standses boringen og pumpen stoppes straks.
- Boremudder inddæmmes for at undgå spredning til omgivelserne.
- Det sikres gennem inddæmning at boremudder ikke løber direkte til dræn eller kloak.
- Kontakt projektleder/byggeleder – kontaktoplysninger skal fremgå af beredskabsplanen.
- Hændelsen anmeldes og oprydning drøftes med kommunen.
- Boremudder fjernes skånsomt med slamsuger og/eller håndredskaber.
I §3-beskyttede områder fjernes boremudder med ekstraordinær fokus på nænsom fjernelse, for at forbygge beskadigelse af vegetationen.
Boremudder fjernes med håndredskaber, hvor det ikke er muligt at tilgå arealer med f.eks. slamsuger.
- Etablering af aflastningshul for at reducere sandsynligheden for nyt blow-out.
- Det opsugede boremudder køres til boringens start- eller slutgruben.
- Alle blow out hændelser registres og beskrives, med oplysning om mængde som er lækket, samt afværgetiltag. Årsagen til blow out skal beskrives.
- Beredskabsplanen skal indeholde et kort med angivelse af adgangsveje til uheldsområdet, og placering af udstyr, jf. herunder. Det skal være muligt at rykke hurtigt ud langs hele underboringen, så nødvendige tiltag kan iværksættes uden ophold i oprensningen.
- Plan for bortskaffelse af opsuget boremudder, som omfatter dialog med den berørte kommune

Evt. udstyr:

Udstyr som kan forebygge skadelige effekter af et blow out

Sandsække, bigbags, håndredskaber, container, rendegraver, løftekran, generator m. pumpeudstyr, slamsuger m.v.

Anvendes der slamsuger skal slangen herfra kunne nå hele (risiko)området. I §3- beskyttede områder føres slangen til området med blow-out med håndkraft, hvilket minimerer påvirkning af køreskader på beskyttede naturtyper og den dertilhørende vegetation. Antallet af slamsuger tilpasses den enkelte lokalitet, og der skal være akut bemanding af slamsugerne, der kan rykke ud ved alarm fra boreholdets observatører.

Kontaktpersoner

Byggeleder:	Navn...	Tlf. ...
Projektleder (Evida):	Navn...	Tlf. ...
Miljøvagt/Kommune		Tlf.

Blow-out i vandløb

Boringen overvåges kontinuerligt og omhyggeligt for synlige afvigelser og trykændringer. Overvågningen udføres af flere personer, og på begge sider af vandløbet, og afhænger af områdets og boringens kompleksitet.

Der kræves akut bemanning af beredskabet, f.eks. bemanning af slamsuger, som rykker ud ved alarm fra boreholdets observatører.

Inden boringen påbegyndes skal det vurderes, ud fra en besigtigelse af vandløbet, om en utilsigtet lækage af boremudder til et vandløb kan inddæmmes med sandsække eller jernplader, og graves/suges bort, og hvordan en evt. påvirkning fra en utilsigtet lækage kan mindskes.

Følgende elementer skal inddrages i entreprenørens beredskabsplan;

- Start- og slutgrube etableres så der ikke kan ske afstrømning af boremudder til nærliggende naturområder, herunder vandløb.
- Registreres Blow-out standses boringen og pumpen stoppes straks.
- Vurdering af situationen.
- Kontakt projektleder/byggeleder – kontaktoplysninger skal fremgå af beredskabsplanen.
- Hændelsen anmeldes og oprydning drøftes med kommunen.
- Boremudder inddæmmes
 - a. Små vandløb afspærres helt, med f.eks. bigbags eller jernplader
 - b. Større vandløb - afhængigt af vandløbets størrelse - minimeres og stoppes udslippet ved nedsækning af en brøndring, som sænkes ned over udslipskilden, evt. etablering af siltgardiner forud for igangsætning af underboringen.
- Boremudder fjernes med slamsuger eller pumpeudstyr med generator og opsamles i container, afhængig af lokale forhold.
- Etablering af aflastningshul for at reducere sandsynligheden for nyt blow-out, hvis det vurderes nødvendigt.
- Det opsugete boremudder bortskaffes som affald.
- Alle blow out hændelser registres og beskrives, med oplysning om mængde som er lækket, samt afværgetiltag. Årsagen til blow out skal beskrives.
- Beredskabsplanen skal indeholde et kort med angivelse af adgangsveje til vandløbet, og placering af udstyr, jf. herunder.
- Plan for bortskaffelse af opsuget boremudder, som omfatter dialog med den berørte kommune

Evt. udstyr:

Gravemaskine, der kan nedsætte vandspærrende plader, brøndring eller bigbags med kort varsel (½-1 time).

Sandsække, bigbags, siltgardiner, håndredskaber, brøndring, container, rendegraver, løftekran, generator m. pumpeudstyr, slamsuger m.v.

Anvendes slamsuger skal slangen (eller pumpeudstyr) række over hele vandløbets bredde.

Slangen føres til blow-out med håndkraft, eller med arm på slamsugeren.

Alternativt anvendes pumpeudstyr, tilkoblet en generator, og boremudder pumpes op i en container, der kan placeres ved vandløbets kant. Antallet af slamsuger tilpasses den enkelte lokalitet.

Grundlag til beredskabsplan

Der skal være akut bemanning af beredskabet, f.eks. slamsuger/ pumpe /sandsække/ brøndringe, container og andet relevant materiel til opsugning.

Ved vandløb, som ikke kan afspærres, anvendes der brøndringe som nænsomt nedsænkes i vandløbet, for at sikre præcis placering omkring udslippet, og dermed så vidt muligt stoppe udslippet.

Når operationen er færdig, hæves brøndringen igen nænsomt for at minimere den fysiske påvirkning af vandløbets flora, fauna og bundsediment.

De endelige foranstaltninger som skal tages i anvendelse, bestemmes på projektet kort tid forud for underboringens gennemførelse, da de vælges og tilpasses præcist til de konkrete forhold, og skal altid fremgå af beredskabsplanen.

Kontaktpersoner

Byggeleder:	Navn...	Tlf. ...
Projektleder (Evida):	Navn...	Tlf. ...
Miljøvagt/Kommune		Tlf.

Bilag 3

DRAEN — GUIDE

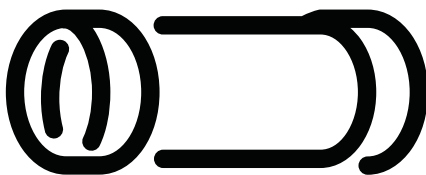
**Guide til reparation
af drænledninger**

INDLEDNING

Ved kabel/ledningsarbejder på drænet landbrugsjord vil gravearbejdet som udgangspunkt medføre gennemskæring af eksisterende drænledninger. I Jylland er ca. 40% af alle landbrugsarealer drænedede, og på øerne er dette tal ca. 80%.

Evida er forpligtiget til at reparere dræn, som gennemskæres i forbindelse med anlægsarbejdet. Reparationen skal være udført, så drænene fungerer lige så godt, som før anlægsarbejdet blev igangsat.

Denne drænguide skal give Evida, konsulenter og entreprenører en klar vejledning i korrekt lokalisering og retablering af dræn

samt en gennemgang de vigtigste opmærksomhedspunkter fra lovgivningen på området. Guiden skal desuden anvendes til udbud af anlægsarbejdet, så entreprenører er bekendte med forholdene i tilbudsfasen.

Drænguiden kan desuden benyttes til orientering af lodsejere forud for anlægsarbejdet, og som baggrundsmateriale til

kommunerne i forbindelse med myndighedsbehandling ved nye drænprojekter foranlediget af kabel/ledningsarbejder.

Ved opstart af drænretableringsarbejder skal denne drænguide gennemgås med entreprenørens drænhold på et introkursus.

PRINCIPPER FOR REPARATION AF DRÆN

Ved kabel/ledningsarbejder på landbrugsjord kan retableringen af overskårne drænsystemer foretages på to måder:

Primær metode

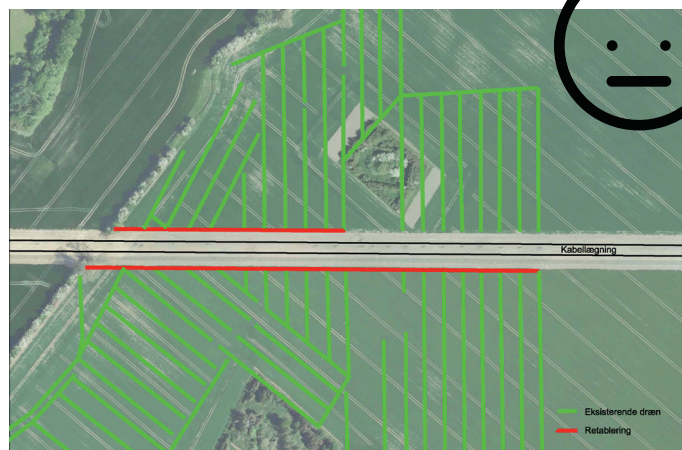
Retablering af hver enkelt drænledning i ledningsgraven.

Denne metode skal som udgangspunkt anvendes, da den genopretter funktionen af det overskårne drænsystem, så det fungerer lige så godt, som før anlægsarbejdet. Metoden er meget velegnet til drænsystemer, der ligger i de øverste jordlag oven over kabel/ledning. Hvis retableringen udføres efter principperne i denne guide, vil drænsystemet have samme selv-rensende funktion og dermed omfang af vedligeholdelse (drænsugning) som hidtil.

Sekundær metode

Retablering med afskærende drænledning langs ledningsgraven.

Metoden med afskærende drænledning skal så vidt mulig undgås, da det nye afskærende dræn kan medføre dårligere afledningsevne, og besværliggøre den fremtidige vedligeholdelse af drænsystemet.

På meget dybtliggende drænsystemer på især lerjorder eller konflikter med ledningsdybden kan denne metode dog anvendes på baggrund af anbefaling af Evidas drænrådgiver og Evidas projekt-leder på anlægsarbejdet.

Metoden kan også anvendes som en midlertidig løsning, hvis der er meget vandtryk i ledningsgraven eller der sker en overgravning af et drænsystems hovedledninger, som kan afgive store mængder vand. Efter at arbejdet er afsluttet retableres drænsystemet igen efter metode 1, inden jorddække foretages.

VISUALISERING OG AFMÆRKNING AF DRÆN

Forinden anlægsarbejdet igangsættes anbefales det, at alle kendte drænsystemer langs ledningstraceet er kortlagt ved digitalisering. Informationer om drænsystemerne indsamles hos de berørte lodsejere og suppleres med multispektrale droneflyvninger, der under visse forhold kan detektere dræn i de fleste afgrøder i god vækst.

Hvis der i forbindelse med projekteringsfasen har været gennemført arkæologiske forundersøgelser i ledningstraceet, vil krydsende drænledninger ofte være kortlagt via GPS-udstyr. Endelig søges der også drænoplysninger i Hedeselskabet/WSP's drænarkiv, og hos nærliggende drænentreprenørfirmaer.

Før anlægsstart skal der gennemføres en besigtigelse og fotodokumentation af de arealer, som berøres af anlægsarbejdet. Fotodokumentationen kan evt. fortages som en kombination af dronebilleder og enkeltbilleder i terræn. Hvis våde områder konstateres under besigtigelsen, indhentes ekstra fotodokumentation, så der ikke efterfølgende opstår tvivl om beliggenheden og omfanget af de våde arealer.

Når anlægsarbejdet er i gang, og der konstateres drænledninger under gravearbejdet, skal entreprenøren afmærke det overskårne dræn med flagpind, landmålerstok eller lign. på begge sider af ledningsgraven.

FOTODOKUMENTATION

Der skal herefter foretages fotodokumentation af de overskårne dræn inden retablering/reparation, og efterfølgende igen, når drænreparationen er foretaget. Her er det vigtigt med et billede af samlingen i hver side af ledningsgraven, samt et billede af den samlede reparation for hver drænledning.

Eksempler på fotodokumentation

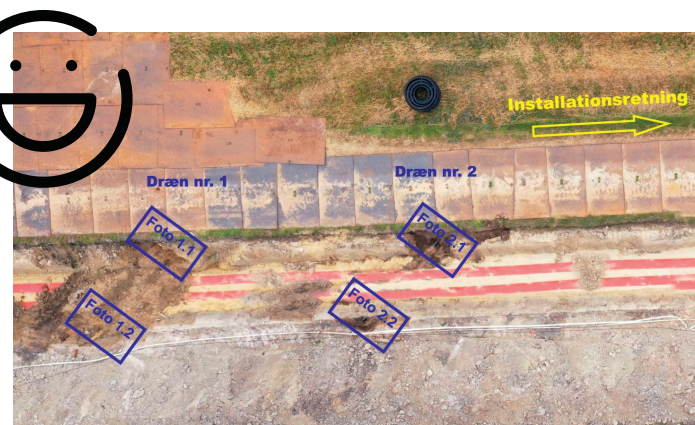
Eksempel på foto 1.1

Eksempel på foto 1.3

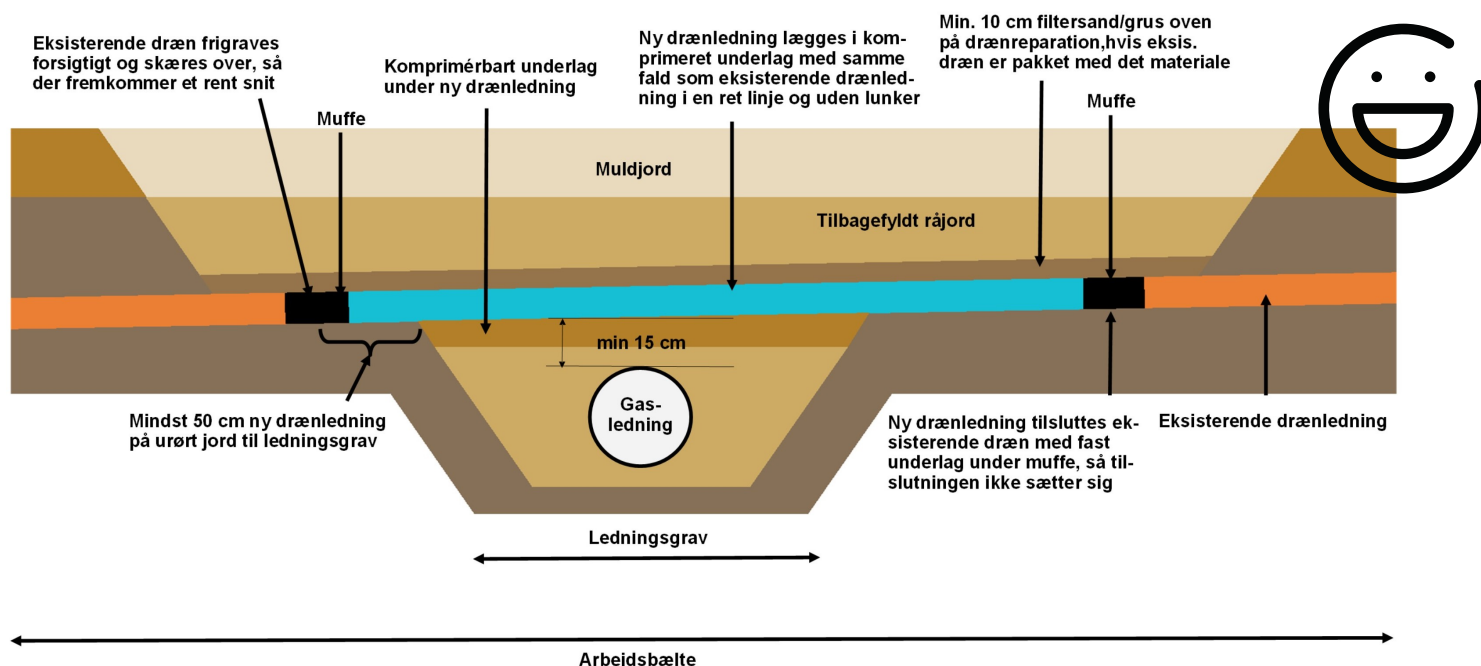
Eksempel på foto 1.5

Billederne af dræn skal nummereres fortløbende i installationsretningen, og drænledningernes placering indmåles nøjagtigt inden jorddække af LE34 A/S.

Fotodokumentationen skal være datostemplet med GPS-koordinater til optagepunktet, hvilket typisk er muligt med nyere smartphones, tablets eller GPS-kameraer. Reparerede dræn skal også registreres med oplysninger om type (hovedledning/sidedræn), dimension (millimeter), og materiale (ler, plast, tæpperør).

DRÆNRETABLERING

Når eksisterende drænledninger opdages under anlægsarbejdet markeres disse på kanten af gravefeltet, og drænledningen saves forsigtig over i begge sider af ledningsgraven.

Oversavningen skal foretages, så der minimum er 50 cm af det eksisterende drænrør tilbage i hver side af ledningsgraven og så jorden under de 50 cm ikke bortgraves. Herefter

kan det oversavede drænrør løftes op, uden at der bliver hevet i de blivende dræn. Dette er vigtigt for at forhindre deformation af eksisterende drænledninger og drænsamlinger.

Da drænledninger er anlagt med et fald på minimum 0,5 promille, er det vigtigt at drænreparationen udføres med samme fald som den oprindelige drænledning, så vandledningsevnen bevares. Dette kan f.eks. sikres ved at udspænde en murersnor mellem bunden af de overskårne drænrør i hver side af ud-

gravningen. Underlaget mellem drænledningen og gasledningen komprimeres op til underkant af murersnoren. En anden løsning er at udnivellere retteskiner med det korrekte fald, og derefter komprimere og afrette underlaget.

Komprimeringen er vigtig for at undgå, at drænreparationen sætter sig efter jorddække, og dermed skaber en slags vandlås i drænsystemet, som kan medføre opstuvning af vand, og således forringe vandledningsevnen.

Der skal være mindst 15 cm materiale mellem overkanten af gasledningen og underkanten af drænet. Er drænledningen større end $\varnothing 150$ cm, skal respektafstanden øges til 30 cm.

Se følgende DS normer for komprimering:
www.ds.dk/da

- DS 430 Norm for lægning af fleksible ledninger i plast jord
- DS 475 Norm for etablering af ledningsanlæg i jord

DRÆNRETABLERING; OVERSAVNING AF DRÆN

De oversavede drænledninger sikres straks mod tilsanding ved hjælp af f.eks. fiberdug, der fastgøres med strips. Fiberdugen eller lign. bliver siddende indtil drænreparationen foretages.

Hvis de oversavede drænledninger afgiver meget vand til ledningsgraven benyttes interimsløsningen, som nævnt på side 2.

Drænledningerne sammenkobles på tværs af ledningsgraven, indtil gasledningen er nedlagt og jorddækkes. Herefter udføres den endelige drænreparation.

Eksempel på midlertidig samling af drænledninger, mens anlægsarbejdet pågår

KORREKT SAMLING

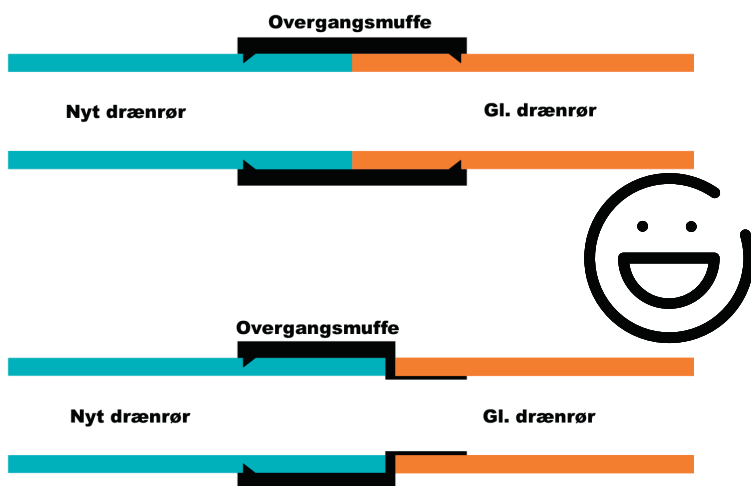
Inden selve retableringen laves, kontrolleres det visuelt med en landmålerstok eller lignende, at drænrørene i begge sider af ledningsgraven ikke er knækket, forskubbet eller samlinger er trukket fra hinanden. Herefter renses drænderne for sand, jord eller grus, som kan være forårsaget af anlægsarbejdet.

For at sikre en holdbar og sikker drænreparation, kan der anvendes overgangsmuffer i plast med klikesystem. Overgangsmufferne er nemme at bruge, og nedbringer tidsforbruget ved drænreparationer i forhold til traditionelle metoder til sammenkobling af dræn.

Der vælges nu en muffestørrelse, der har samme indvendige diameter som det eksisterende drænrør. Diameteren er vigtig af hensyn til den fremtidige vandledningsevne, og ved spuling af drænsystemet til vedligeholdelse. Gamle lerdrænrør er typisk støbt i hele og halve tommer, hvorimod overgangsmufferne og moderne drænslinger/rør er i hele millimeter.

Det kan derfor i dette tilfælde være svært at finde en overgangsmuffe som passer præcist. Hvis andre løsninger ikke er mulige, kan en over-

størrelse muffe i stedet bruges på ler drænrør, men den skal være så tæt på originalstørrelsen af drænledningen, så hovedet på en drænspu-ler ikke sætter sig fast ved efterfølgende vedligeholdelse af drænsystemet.

Nedenstående tabel viser eksempler på drænrørs størrelser, som ofte angives i indvendig mål, hvor samlingsmuffer ofte angives med udvendig mål.

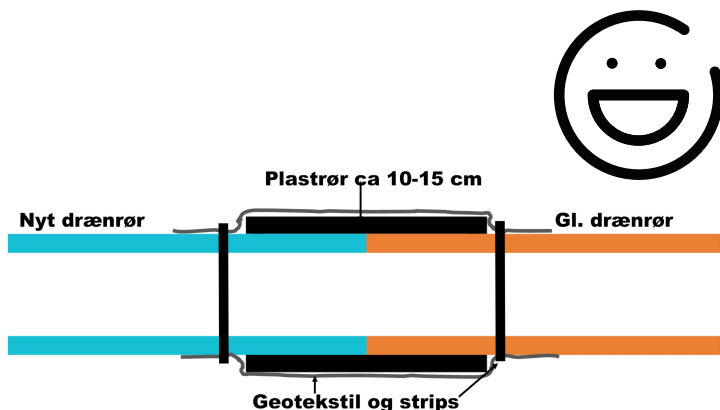
<u>Indvendig mål på PE dræn</u>	<u>Udvendig mål</u>
41 mm	50 mm
50 mm	60 mm
54 mm	65 mm
66 mm	80 mm

KORREKT SAMLING, FORTSAT

Til reparation af små lerrør, anvendes der et 10-15 cm plastrør som overgang. Overgangen omvikles med 15 cm geotekstil og stripses.

Lerrør omvikles geotekstil omkring overgangen og strips spændes omkring nyt og gl. drænrør

Hvis en yderligere frigravning af lerrøret til den udvendige muffe ikke er mulig pga. jordbundsforhold eller fare for at beskadige de eksisterende dræn, kan nedenstående alternative løsning anvendes:

Materialer til alternativ reparation af lerrør

Her benyttes et ca. 30 cm langt fast plastrør godkendt til jord, som skubbes forsigtigt ca. 15 cm ind i det eksisterende lerrør.

Plastrør indsat ca. 15 cm i eksisterende lerrør

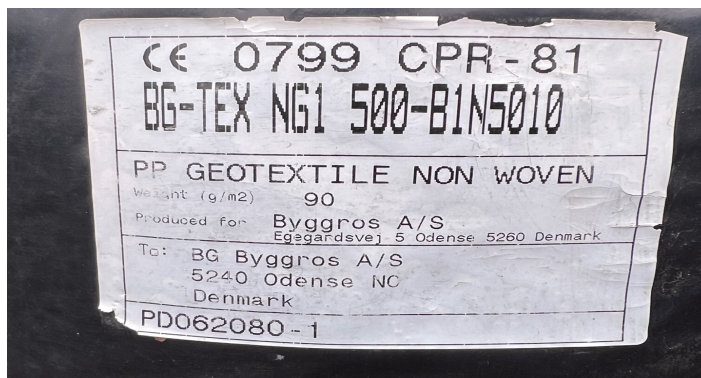
Derefter påsættes drænreparationsslangen på de ca. 15 cm. plastrør, som stikker ud af lerrøret. Reparationsslangen skal monteres helt op ad lerrøret for at sikre en solid kobling.

Den færdige reparation for porøse lerrør

Som det fremgår af billederne, er der her anvendt reparationsslange med geotekstil, så en yderligere omvikling med geotekstil og strips er i dette tilfælde ikke nødvendig.

Geotekstil f.eks Typar skal have vandgennemstrømningsevne på mindst $175 \text{ l/m}^2/\text{s}$ og vægt pr. fladeenhed 90 g/m^2

KORREKT SAMLING, FORTSAT

Det er vigtigt, at samlingen af overgangs-muffe/plastrør og eksisterende drænrør er godt understøttet enten af urørt jord eller komprimeret underlag i minimum 50 cm længde fra ledningsgraven.

Herefter forbindes muffe/overgang i en ret linje med enten fuldslidsede drænrør, dræns-slanget, eller tæpperør, hvor der er vigtigt med samme indvendige diameter som eksisterende drænrør og muffe. Hvis der er tegn på okker, skal specialslidsede drænrør med slidsebredde 2,2 til 2,7 mm benyttes.

Udspændt murersnor kan bruges til kontrol af fald på komprimeret underlag, inden drænreparationen samles endeligt.

Bemærk at beviklede drænslanget/rør ikke anbefales, da denne type har tendens til at slemme til med for eksempel okker. Hvis det eksisterende drænsystem i forvejen er lavet med beviklede drænslanget/rør, kan disse dog også anvendes til drænreparationen.

Efter fotodokumentation og indmåling jf. afsnit 3 pakkes hele drænreparationen med minimum 10 cm filtersand/grus, eller alternativt omvikling med geotekstil og det omkringliggende jorddække bygges op i henhold til de førnævnte DS normer, og [Dansk Markdræningsguide fra SEGES](#).

Færdigsamlet dræn reparation klar til pakning med filtersand og jorddække

Eksempel på dræn reparation, som er omviklet én gang med geotekstil og stripset med passende mellemrum, inden sammenkobling med eksisterende dræn

Bemærk at hvis der i forvejen ikke er anvendt filtersand eller grus som pakningsmateriale på det eksisterende drænsystem, kan den førnævnte 10 cm pakning undlades.

LOVE SOM VEDRØRER DRÆNING

Det er meget vigtigt for Evida at gældende lovgivning i forbindelse med ledningsarbejder overholdes, og at entreprenører, rådgivere og konsulenter er bekendte med muligheder og begrænsninger i forhold til selve gravearbejdet og dialogen med lodsejere.

Med hensyn til drænreparation og evt. nydræning skal især følgende love i iagttages:

- Vandløbsloven
- Okkerloven
- Naturbeskyttelsesloven

Vandløbsloven

Vandløbslovens § 3 omhandler den fri dræningsret, som giver den enkelte lodsejer lov til at foretage dræning og udgrøftningsanlæg til nærmeste vandløb, uden tilladelse efter vandløbsloven. Den frie dræningsret kan dog være begrænset af de to andre love – Okkerloven og Naturbeskyttelsesloven.

Der er også begrænsninger i forhold til rørlagte vandløb og fælles drænsystemer, som er etableret af en større kreds af lodsejere. Kommunerne er vandløbsmyndighed og bør kontaktes i tvivlstilfælde.

Ved drænreparationer må der generelt ikke ske væsentlige ændringer i rørdimensioner og beliggenhed. Hvis væsentlige ændringer er nødvendige, betragtes dette som en nydræning, og kan kræve kommunens tilladelse efter vandløbslovens § 21.

Okkerloven

Hvis der skal foretages nydræning og udgrøftning inden for okkerpotentielle områder, kræver dette en tilladelse fra vandløbsmyndigheden. Omfanget af okkerpotentielle områder kan rekvireres hos den relevante kommune eller ses på [Danmarks Miljøportal](#)

På baggrund af en række nævnssager betragtes drænreparationer, og vedligeholdelsesarbejder på dræn også som arbejder, der kræver tilladelse efter okkerloven, hvis der er okker i det relevante område. Hvis der gives en godkendelse, kan det medføre et krav om etablering af et okkerrensingsanlæg.

Naturbeskyttelsesloven

Ifølge naturbeskyttelseslovens §3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af beskyttede naturtyper uden tilladelse. Beskyttede naturtyper omfatter bl.a. enge, moser, overdrev, søer over 100 m² og beskyttede vandløb. Nydræning og udvidelse af eksisterende drænsystemer i beskyttede naturtyper betragtes om ændringer i den naturlige tilstand, og kræver derfor tilladelse af kommunen, der er myndighed på naturbeskyttelsesloven. I praksis er det meget vanskeligt at få tilladelse til dræning i disse tilfælde. Almindelig vedligeholdelse og reparationer på eksisterende drænsystemer, som er anlagt inden registreringen af de beskyttede naturtyper, kræver dog normalt ikke en tilladelse, hvorimod omfattende vedligeholdelsesarbejder betragtes som en reguleringssag i henhold til vandløbsloven på et beskyttet vandløb.

Udbredelsen af beskyttede naturtyper kan rekvireres ved den relevante kommune eller ses på [Danmarks Miljøportal](#)

Nedenstående link fra Retsinformation kan benyttes til af fremfinde de nævnte love i hele deres levetid:

Vandløbsloven

<https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2019/1217>

Okkerloven

<https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2015/1581>

Naturbeskyttelsesloven

<https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2019/240>

ER DU — I TVIVL?

Ring til Knud 4057 6189

Knud Klausen
Landinspektør, Partner
4057 6189
kk@le34.dk

Bilag 4

Kommentarer fra Holbæk Kommune:

2. 8h og 2h Kvarnløse By, Tølløse

Beliggenhedsadresse: Ådalvej 29. Peter Kjær Knudsen, Edelgundegårdsvej 6, Tingerup, 4330 Hvalsø

Besvarelse fra LE34:

Drænoplysninger syd for krydsning af gasledning—Grøften er rørlagt i 1940'erne som hovedledning i 6 tommer rør—se drænkort 4685.pdf

Konklusion: Der er overlap med kommunens udpegning.

Kommentarer fra Holbæk Kommune:

1. 8h Kvarnløse By, Tølløse.

Beliggenhedsadresse: Ådalvej 29. Peter Kjær Knudsen, Edelgundegårdsvej 6, Tingerup, 4330 Hvalsø

Besvarelse fra LE34:

Grøft blev rørlagt drænsystem som hovedledning i 8 tommer lerrør i 1940'erne—se drænkort 4685.pdf. Der er i forvejen planlagt underboring.

Konklusion: Der er overlap med kommunens udpegning.

Kommentarer fra Holbæk Kommune:

7. 4an Tølløse By, Tølløse. Holbæk Kommune, Kanalstræde 2, 4300 Holbæk

Besvarelse fra LE34:

Planlagt underboring af Hjortholmvej. Drænoplysninger fra 1953—rørlægning som hovedledning 125 cm til 150 cm beton—se drænkort V5.pdf. Spor efter rørlægning i 1954.

Konklusion: Der er overlap med kommunens udpegning.

